Příloha č. 1 Nahoru 4/2021

Podklady pro večerní programy

na sborové dovolené v hotelu Myslivna, Nedvědice, Jihomoravský kraj ve dnech 30. 7.–6. 8. 2021

Obsah:

Úvod k celému programu – Pavla Vlková
Zkoušky a „špatné“ věci kolem nás – svědectví – Pavla Vlková
Eschatologie; Bible, zejm. Kniha Zjevení – Samuel Gallat
Bůh v karanténě / N. T. Wright – Jarmila Chytilová (je v příloze č. 2 Nahoru 4/2021)
Duch svatý v Bibli – Miloš Feller

Úvod

Proč letos tato témata: situace ve světě v souvislosti s koronavirem – více lidí se zamýšlí nad vážnými tématy, zvláště nad důvody těžkých věcí, které nás v životě potkávají jako jednotlivce, společenství i v širším měřítku. Nebudu otázku rozebírat, uvedu jen několik textů, které podle mě vystihují podstatu:

Římanům 3, 10–12 (nikdo není bez hříchu)
Jak je psáno: Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha; všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden.

Lukáš 13, 4 (nejsme menší hříšníci než jiní lidé, i když se nám trest vyhýbá)
Nebo myslíte, že oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma?

Zachariáš 13, 9 (tříbení, zkoušky)
Z celé země, je výrok Hospodinův, budou dvě třetiny vyhlazeny, zajdou, jen třetina v ní zbude. Tu třetinu však provedu ohněm. Přetavím je, jako se taví stříbro, přezkouším je, jako se zkouší zlato. Ti budou vzývat mé jméno a já jim odpovím. Řeknu: ‚Toto je můj lid.‘ A oni řeknou: ‚Hospodin je můj Bůh.‘

Luk. 21, 9–11, 25–28 (znamení konce časů, povzbuzení)
Až uslyšíte o válkách a povstáních, neděste se: neboť to musí nejprve být, ale konec nenastane hned.“ Tehdy jim řekl: „Povstane národ proti národu a království proti království, budou veliká zemětřesení a v mnohých krajinách hlad a mor, hrůzy a veliká znamení z nebes. Budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů, bezradných, kam se podít před řevem valícího se moře. Lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět. Neboť mocnosti nebeské se zachvějí. A tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velikou slávou. Když se toto začne dít, napřimte se a zvedněte hlavy, neboť vaše vykoupení je blízko.“

Každá náročná situace ve společnosti se odráží i v životě společenství, rodin, jednotlivců. Jako text, který se týká všech vrstev, bych uvedla:

Židům 12, 5–11 (krušná výchova)
Což jste zapomněli na slova, jimiž vás Bůh povzbuzuje jako své syny: ‚Synu můj, podrobuj se kázni Páně a neklesej na mysli, když tě kárá. Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna.‘ Podvolujte se jeho výchově; Bůh s vámi jedná jako se svými syny. Byl by to vůbec syn, kdyby ho otec nevychovával? Jste–li bez takové výchovy, jaké se dostává všem synům, pak nejste synové, ale cizí děti. Naši tělesní otcové nás trestali, a přece jsme je měli v úctě; nemáme být mnohem víc poddáni tomu Otci, který dává Ducha a život? A to nás naši tělesní otcové vychovávali podle svého vlastního uvážení a jen po krátký čas, kdežto nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na své svatosti. Přísná výchova se ovšem v tu chvíli nikdy nezdá příjemná, nýbrž krušná, později však přináší ovoce pokoje a spravedlnost těm, kdo jí prošli.

Zkoušky a „špatné“ věci kolem nás – svědectví

Při výběru témat jsme zvolili jak večery více teoretické, tak svědecké. Dnešek začíná mým svědectvím. Moji situaci znáte. Během dvou a půl let jsem se starala o nemocné rodiče i manžela, zažívala smutek své dcery nad odchodem její malé Andrejky rovnou na věčnost, což kopírovalo moji vlastní zkušenost s dvojčátky z doby mého mládí. Během půl roku jsem pak doopatrovala maminku, manžela a čelila situaci po pokusu svého depresivního otce o dobrovolný odchod ze světa.

Texty, které mi dávaly a dávají sílu a naději:

Mk 8, 34–35 (kdo chce jít za mnou, vezmi svůj kříž – můj biřmovací verš; věc rozhodnutí – říct Bohu ANO)
Zavolal k sobě zástup s učedníky a řekl jim: „Kdo chce jít se mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej.“

Mt 11, 29–30 (pokoj duše jako nejdůležitější životní hodnota, je spojeno se svědomím, proto ta „lehkost“ břemena)
Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.

Ef 6, 10–17 (čím dál víc vnímám, že v životě dochází k duchovnímu boji; Boží zbroj pro tento boj = metoda, jak v něm obstát)
A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy ‚opásáni kolem beder pravdou, obrněni pancířem spravedlnosti, obuti k pohotové službě evangeliu pokoje‘ a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také ‚přilbu spasení‘ a ‚meč Ducha, jímž je slovo Boží‘.

1 Korintským 10,13 (zaslíbení východiska a síly pro období zkoušek)
Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.

Řím. 8, 28 (výchova, prospěšnost zkoušek)
Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha.

List Jakubův 4, 7 (podstata duchovního boje)
Podřiďte se tedy Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás, přibližte se k Bohu a přiblíží se k vám.

Žalmy obecně a kniha Job
Job 42, 1–6 (pokora, zkušenost s Boží svrchovaností a blízkostí)
Jób na to Hospodinu odpověděl: „Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný. Kdo smí nerozvážně zatemňovat úradek Boží? Ano, hlásal jsem, čemu jsem nerozuměl. Jsou to věci pro mě příliš divuplné, které neznám. Rač mě vyslyšet a nech mě mluvit; budu se tě ptát a poučíš mě. Jen z doslechu o tobě jsem slýchal, teď však jsem tě spatřil vlastním okem. Proto odvolávám a lituji všeho v prachu a popelu.“

<u>Hlavní myšlenka</u>
Neprožíváme a neděje se nám to, co bychom si přáli, ale to, co potřebujeme, abychom se proměňovali a rostli jako Boží děti pro Boží království. Těžké věci nás vedou k pokoře, nezávislosti na lidech a závislosti na Bohu, k předávání (to je neustálý proces) vlastního chtění a vůle a ke hledání a upřednostňování vůle Boží. Přes zlomení, pokoření, zahanbení a předání otěží Bohu po radostný pokoj, o který je však třeba stále zápasit.

Pavla Vlková

Eschatologie

Komiks na téma eschatologie z 80.tých let 20. století (Sovětský svaz jako anti-Kristus).
Eschatologie (z řeckého έσχατος „poslední“; λόγος „slovo“) je nauka o posledních věcech.
Jedná se o teologickou disciplínu zabývající se buď:

- **posledními věcmi člověka** (tj. z křesťanského hlediska otázka smrti, nesmrtelnosti lidské duše, soudu, očistce, pekla apod.). – INDIVIDUÁLNÍ ESCHATOLOGIE
- **posledními otázkami světa** (konec časů, vzkříšení, posledního soudu apod.). – KOLEKTIVNÍ ESCHATOLOGIE

Židovství
Židovská eschatologie se zabývá věcmi tzv. posledních dní nebo koncem časů (*aḥarit ha-yamim*, אחרית הימים) – příchod židovského Mesiáše. Ve SZ se o posledních věcech píše hlavně v knize Daniel a také v Talmudu.
Křesťanství
V NZ v knize Zjevení najdeme hlavní nauku o eschatologii. Kromě Zjevení také v Matouši 24 a Marku 13. V historii křesťanství vznikly různé výklady a nauky o eschatologii (futurismus, preterismus, historicismus, idealismus).
Jiná náboženství
Většinou obsahují také nauku o eschatologii (spojená často s mytologií, s cyklickým opakováním rození a úmrtí, atd.)
Eschatologie a stvoření
„Teprve člověk, který si uvědomil zázrak života a i ten svůj pochopil jako dar, má také pevný důvod, proč se spolehnout na příslib svého Stvořitele.” – Jan Sokol: *Dvojí polarita křesťanské eschatologie* (http://www.jansokol.cz/2015/04/universalismus-biblickeho-stvoreni-2/) – zpráva o stvoření je důležitá pro pochopení křesťanské eschatologie. http://www.jansokol.cz/2015/04/dvoji-polarita-krestanske-eschatologie-2/
Podstatné sdělení textu o Stvoření spočívá v tom, že celý Vesmír je dílo Hospodinovo, a tedy „velmi dobrý“ (Gen. 1, 31: *Bůh viděl, že všechno co učinil, je velmi dobré*.). Člověk v něm stojí na jedinečném místě a dostává určité poslání.
Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Ev. Jana 1, 1–3. 14a.
Já jsem Alfa i Omega, první i poslední, počátek i konec. Zj 22,13
Jako se Kristus, Slovo, podle sv. Jana podílel na počátku Stvoření, tak je i jeho cílem, který v něm stále působí a všechny „přitáhne k sobě“ (J 12,32: *A já, až budu vyvýšen, přitáhnu všechny k sobě*.)

INDIVIDUÁLNÍ ESCHATOLOGIE

- Zaslíbení, že na začátku života (života každého jedince) je Bůh.
- Věřící má naději, že Kristus, který byl na počátku všeho, dává smysl/náplň života lidí.
- Neznamená to ale, že život lidí bude lehký.
- Spolupráce s Bohem na našem životě: Bůh nepostavil zeď okolo stromu poznání dobrého a zlého (Gen. 1,26 a 2,15). Máme možnost poznat, co je dobré a zlé, a máme možnost se rozhodnout (nebo příklad, že nejsme loutkami v Božích rukách).
- *Pracuj tak, jako by všechno záleželo to tobě, ale modli se tak, jako by všechno záleželo na Bohu*.
- Služba druhým
    - Poslání, které převyšuje náš lidský život (naše časové bytí na této zemi), naplnění vidíme často až v dalších generacích
    - Není to pouze výsada křesťanů, mnoho „nevěřících“ takto slouží v různých organizacích (neziskovky, život v místní komunitě v obci či městě, atd.)
    - Mnozí ale k tomuto bodu nikdy nedospějí

KOLEKTIVNÍ ESCHATOLOGIE

- Je to tajemství, o kterém nemá smysl diskutovat/přít se
- Důvěra v Hospodina, že to bude dobré.

Samuel Gallat

Duch svatý v Písmu

Při probírání tohoto tématu není možné jen tak otevřít Písmo, jednoduše listovat stránku po stránce a hledat uvedené sousloví. Je třeba Písmo číst a, pokud nám to Duch dovolí, nechat ho k sobě promlouvat. Duch svatý je totiž v pozadí i v popředí textů, jež Písmo svaté obsahuje.

Budeme pojednávat o něčem, co není exaktně uchopitelné a co je přitom zcela zásadní pro křesťanský život. V textech se můžeme setkávat s označením Duch pravdy, Duch svatý, Duch Boží, Duch Kristův. Myslím, že v naší situaci bude dobré, když se sjednotíme v duchu Kristova výroku: J 16, 14–15*: **On /Duch sv./ mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne. Všecko, co má Otec, jest mé. Proto jsem řekl, že vám bude zvěstovat, co přijme ode mne.*** Budeme tedy všechna tato pojmenování chápat jako různá označení Ducha svatého.

Ano, náš Bůh se projevuje ve třech osobách, a když se nad tím zamyslíme, je to pro naše pochopení a orientaci v jeho milosrdném a spásném díle velmi přehledné a praktické. Víme, že vystupuje jako milující Otec, Syn přinášející odpuštění a také Duch svatý uvádějící nás na cestu spásy a – jak uslyšíme – přinášející posilu, moudrost a dary nezbytné na této cestě za spásou a do Božího království.

Starý zákon (SZ)

Otevřme tedy Písmo a vstupme do inspirovaných textů Starého zákona. Myslím, že nás nemůže udivit, když zjistíme, že hned první verše první kapitoly První Mojžíšovy knihy se týkají našeho tématu. Čteme: ***Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůní byla tma. ALE nad vodami vznášel se duch Boží.*** Už v tomto prvém obrazu se říká, že zatímco je pusto a tma nad zemí a propastí, tedy nicota a nečinné prázdno, nad vodami se vznáší duch Boží. Mezi těmito dvěma obrazy je slůvko ALE používané pro odporovací vztah a zde značící, že oproti prázdné nečinnosti na jedné straně se nad vodami něco děje a bude se dít. Duch Boží bude při práci, bude tvořit jako tvůrčí síla, jíž jedná Bůh a jež byla, jak vidno, na počátku všeho a působí dodnes.

SZ přináší mnoho svědectví o zásazích Duchem svatým, a to nejen při stvořitelském díle. Jde o pozdější časy, kdy ony události spojené s D.sv. lze přirovnat k bleskům z čistého nebe. Božská síla a moudrost náhle spočinou na velmi často nepřipravených jedincích, vyzvedne je nade všechnu vypočítavost, sobectví a opatrnost současníků a pošle je kázat, protože Bůh tak rozhodne a Duch pak otevírá prorokovi přístup k Božímu slovu a zjevuje mu Boží velebnost. V takovém případě vyvolený nakonec vždy poslechne a bývá pověřen vedením Božího lidu **Iz 6, 8** ***Vtom jsem uslyšel hlas Panovníka: „Koho pošlu, kdo půjde?“ I řekl jsem: „Hle, zde jsem, pošli mne!“…*** **Sd 3, 10:** ***Na něm /Otníelovi/ spočinul duch Hospodinův a on se ujal soudu nad Izraelem.*** Takový vyvolený míval též za úkol sdělit lidu Boží úradek: **Am 3, 8:** ***Lev řve, kdo by se nebál? Panovník Hospodin mluví, kdo by neprorokoval?*** Ve SZ však můžeme zjistit, že Duch svatý spočívá na těchto lidech jen po dobu jejich poslání. Pak jeho působení přestává. Podívejme se podrobněji na působení Ducha svatého v jednotlivých historických obdobích, jak je Bible podává:

Doba soudců

V době soudců, jako byli Jiftách, Ehúd, Samson, Gedeon či již zmíněný Otníel, se často prostí zemědělci nebo běžní lidé jako kupř. Jiftách a Gedeon, v podstatě i Samson, proměňují ve vůdce schopné mimořádných činů. Bývá to bez příprav, často bez předchozího upozornění. Jejich posláním je vysvobodit národ z určité těžké situace. Gedeon byl Hospodinem vybrán, když mlátil pšenici, a ačkoli je z nejslabšího rodu, postaví se do čela vojska a osvobozuje Izrael, Jiftách byl povolán jako vůdce zpět Gileádskými poté, co byl jimi vyhnán. Samson byl od narození zasvěcen Bohu, i on byl vybrán, aby sloužil svému lidu a vykonal pomstu na Pelištejských. A abychom nebyli jen u příkladů mužů, soudce Bárak a prorokyně Debora společně po Hospodinově pobídnutí přispívají zásadně k porážce vojska kenaanského krále. Zjednodušeně řečeno, Izrael odpadával k jiným bohům, a proto jej Bůh vydával nepřátelům. Pod vlivem soudců posílených Božím duchem docházelo sice k obrácení, avšak v příští zkoušce národ znovu selhal.

Doba králů

Zatímco soudcové jsou po skončení svého poslání Duchem opuštěni, jejich nástupci, králové, jsou pomazáni natrvalo znamením Ducha, který posvěcuje jejich majestát. **1 Sam 10, 1:** ***Samuel vzal nádobku s olejem, vylil mu jej na hlavu, políbil ho a řekl: Sám Hospodin tě pomazává na vévodu nad svým dědictvím.*** Víme, že se jednalo o Saula/**…16, 13:** ***Samuel tedy vzal roh s olejem a pomazal ho prostřed jeho bratrů. A duch Hospodinův se Davida zmocňoval od onoho dne i nadále.*** Jak můžeme tušit z ukázek, obřad pomazání nečinil z králů vždy automaticky věrné a spolehlivé Boží služebníky schopné vést Izrael ke spáse, spravedlnosti a pokoji. Saul je toho příkladem. Nakonec ani David a později Šalamoun se nevyhnuli prohřeškům.

Doba Mesiáše

K naplnění Božího poslání je zapotřebí hlubšího spojení s Duchem svatým a pomazání od samého Boha. Takového obdarování se dostane jen Mesiášovi, na kterého Duch nejen sestoupí, to jsme si uváděli u soudců i králů, ale také na něm spočine. To zaslíbení přislibuje **Iz 11, 2:** ***Na něm spočine duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy.***

Celý SZ je velkým svědectvím o Božím milosrdenství. Jeho lid v zaslíbené zemi odpadá od svého Boha, neváží si toho, co pro něj Hospodin všechno udělal, zapomíná, dopouští se neposlušnosti a zrady. Izrael duchovně slábne a přichází podmanění cizími národy, poroba a útisk. Zaslíbená země přestává být symbolem Božího vyvolení, lid zde již nenachází posilu, radost, spokojenost a naplnění. Texty přinášejí bezpočet takových příkladů pochybení a zrady, jichž se Boží lid dopustil, a Hospodin ho přesto nezavrhnul, vybral své mluvčí, zvěstovatele, aby posíleni Božím duchem přinášeli jeho slovo a přivedli židovský národ zpět k Hospodinu. Patří mezi ně i prorok Joel, který svým proroctvím rozšiřuje příslib zvěsti a působnosti Hospodinovy milosti na všechny lidi. Obraz naplnění času a obdaření Duchem svatým pro každého bez rozdílu národnosti či sociálního postavení nalezneme u Joela ve 3. kap. 1.–2.v.: ***I stane se potom: Vyleji svého Ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění.***

Z uvedeného vyplývá, že jedním ze základních rysů Ducha svatého ve SZ je jeho obrozující moc, která zásadně proměňuje život vyvoleného a činí ho schopným zvěstovat Boží slovo, ale též ustát nejrůznější komplikace, které mu nové postavení přináší. Působení Ducha svatého má, jak jsme si řekli, příležitostný charakter, avšak slova, která proroci pod jeho mocí pronášejí a která jsou nyní zachycená v Písmu, jsou inspirovaným textem, skrze nějž již po věky k nám hovoří Bůh: **Sk 4, 25:** ***ty jsi skrze Ducha svatého ústy našeho otce Davida, svého služebníka, řekl…*** **Žd 10, 15:** ***Dosvědčuje nám to i Duch svatý, když říká: Toto je smlouva, kterou s nimi uzavřu po oněch dnech…***

Duch Boží není ještě ve SZ zjeven jako osoba, ale jako Božská síla, která proměňuje člověka a vede ho k výjimečným činům, jež mají upevnit lid v jeho povolání být služebníkem a společníkem samého Boha.

K tomuto upevňování Božího lidu měly přispívat tři projevy víry a oddanosti židovského národa sdělované a žádané prostřednictvím Ducha svatého samotným Bohem. Bylo možné je prožívat v běžném životě. A to:

a) přijetí proroctví a svědectví proroků, tudíž naplňování Božích nároků,

b) účast na bohoslužbě s jejími posvěcujícími obětmi i dopadem,

c) víra a naděje v příchod slíbeného Mesiáše.

To jsou tři pilíře, na nichž spočíval duchovní, ale s ním úzce propojený i fyzický život vyvoleného národa a k jejichž naplňování přispívaly zásahy Ducha svatého, jak nám to texty SZ dokládají.

Nový zákon (NZ)

Viděli jsme, že v době starozákonní spočívá Duch svatý jen na některých lidech, a to jen dočasně, po dobu jejich poslání. Přesto Starým zákonem proznívá naděje na mnohem plnější působení Ducha svatého. Jan Křtitel tuto naději ještě více vygraduje, když oznamuje, že jeho křest vodou bude vbrzku nahrazen křtem novým, křtem Duchem sv. Ten bude udělován samotným Mesiášem. Ježíš se liší od proroků i svého Předchůdce tím, že je v plnosti Ducha, který na něj sestoupil po Janově křtu. Evangelista Jan zpřesňuje, že Duch na Ježíše sestoupil a zůstal na něm: **J 1, 32–34:** ***Jan vydal svědectví: „Spatřil jsem, jak duch sestoupil jako holubice z nebe a zůstal na něm. A já jsem stále nevěděl, kdo to je, ale ten, který mě poslal křtít vodou, mi řekl: Na koho spatříš sestupovat Ducha a zůstávat na něm, to je ten, který křtí Duchem svatým.“*** Bůh udělil Ježíšovi Ducha bez omezení. Od té doby je Duch svatý vázán na Ježíše a neexistuje kromě něho – to dokládá text **J 3, 34:** ***Ten, koho poslal Bůh, mluví slova Boží, neboť Bůh udílí svého Ducha v plnosti.*** Kdykoli Ježíš zasáhne, je to D. sv., který jedná skrze něho: **Mt 12, 28** ***Jestliže vyháním démony Duchem Božím, pak už vás zastihlo Boží království.***

Co jistě stojí za povšimnutí v těchto textech je, že soulad mezi D. sv. a Ježíšem jako jedincem je dám tím, že Duch sv. nachází na Ježíšovi takovou čistotu a přirozenost, které mu nepřekážejí ve vytvoření naprosté vzájemné jednoty.

NZ uvádí Ducha svatého do souvislostí s Božím zjevením, uvádí ho jako osobu, kterou zde na zemi vlastně nelze k ničemu přirovnat. Osoba a dílo D. sv. však vyplývají z Božího plánu a strategie spásy člověka. Je tedy úzce vázána k vykupitelskému dílu Kristovu. Duch je dar dávaný věřícím v Krista, kterého on, Ježíš Kristus, posílá nejen jako Utěšitele, jinde se říká Přímluvce, ale též jako Učitele a Podporovatele. **J 16, 7b-11** ***Když neodejdu, Přimluvce k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám. On přijde, ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: Hřích v tom, že ve mne nevěří, spravedlnost v tom, že odcházím k Otci a již mne nespatříte, soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen.***

D. sv. se vlastně zde na zemi ve svém díle nezastaví. Pro přehlednost si jeho působení můžeme představit ve třech bodech jako:

a) poskytovatele a podporovatele víry,

b) posilu v životě věřícího,

c) moc ustavující a obrozující církev.

Podívejme se nyní, jak je Duch sv. v těchto jednotlivých rolích představen:

a) Poskytovatel víry

V době mezi Kristovým nanebevstoupením a jeho druhým příchodem na konci časů nejsou lidé ponecháni sami sobě. Ježíš zde již fyzicky ve své osobě není a i apoštolům se čas naplnil. Přesto šíření víry v Ježíše Krista a zvěsti evangelia pokračuje. Je zde zbudovaná Kristova církev a je zde Písmo, jehož odkaz a zvěst jsou připraveny pro každého, komu je dáno Duchem svatým je přijmout. **1Te 1, 5** ***neboť naše evangelium k vám nepřišlo pouze ve slovech, ale v moci Ducha svatého a přesvědčivé moudrosti.*** Ano, je zde Duch svatý jako ten, který neustále pracuje na Božím plánu spásy, podporuje šíření víry a také posiluje při vydávání svědectví. **1K 2, 4** ***má řeč a mé kázání se neopíraly o vemlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí, aby se tak vaše víra nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží.*** Jsou to nejrůznější situace, setkání, životní události, při nichž je Duch svatý a které jedince oslovují a přivádějí ke Kristu. Vzpomeňme na etiopského dvořana. Vypráví se o něm ve **Sk 9, 38–39:** ***Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtil. Když vystoupili z vody, Duch Páně se Filipa zmocnil a dvořan ho už neviděl…*** V NZ máme příklady posílení Duchem svatým pro šíření víry v JK: **J 20, 22** ***Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: Přijměte Ducha svatého.*** **Sk 2,1n** ***Když nastal den Letnic… všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.***

Cesta věřících má být Boží cestou, na níž má věřící být svědkem Kristovým a má šířit zvěst evangelia. Aby mohli dostát tomuto poslání, provází a posiluje je Duch sv., Duch, který byl kdysi vázán na historickou osobu Ježíšovu, tedy na určitý čas a na určité území, který však nyní vystupuje v celém světě prostřednictvím svědectví věřících, s nímž započali apoštolové po Ježíšově nanebevstoupení. Přesně podle Ježíšova zaslíbení: ***Přijměte moc Ducha svatého… a budete mi svědkové… až do posledních končin země.*** Je to tedy misijní poslání šířit víru v Kristovu zvěst, zvěst o Božím milosrdenství podpořenou mocí a působením D. sv., jež jsou v souhrnu oním světlem a radostnou zvěstí evangelia.

b) Posila věřícího

Víra je věc povýtce osobní. V ní člověk žije, o ni musí často i bojovat, určitě to není nějaká neměnná danost. Je to proces, cesta, je to prostor, v němž působí D. sv. V něm také probíhá každodenní často modlitební zápas o víru s důvěrou v pomoc Ducha svatého: **Ř 8, 26** ***Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním.***

Každý věřící v JK je nebo by měl být křtem připojen k nějaké Kristově církvi, kde křtem získává závdavek D. sv. **Sk 2, 38** ***Petr jim odpověděl: „Obraťte se a každý z vás přijme křest ve jménu Ježíše Krista a odpuštění svých hříchů, a dostane dar Ducha svatého.*** Z listu Efezským pak k tomu můžeme přidat: **Ef 3, 20–21** ***Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecka pokolení na věky věků!*** Je to prostě hlavně v církvi, kde mohou mít věřící podíl na životě s Duchem svatým, čerpat nejen posilu, ale také korekci při případném zbloudění. Skrze společenství se mohou otevírat oné duchovní moci, která je schopná je proměnit natolik, že se stanou novými stvořeními otevřenými pro přicházející Boží království přesně podle **2K 5, 17:** ***Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové!*** To vše, včetně oné proměny, je tajemstvím, do něhož nás Duch svatý chce vést.

c) Posila a obroda církve

To, co prorok Joel předpověděl, to se skutečně v době Letnic stalo. Letnice patřily v židovském národě ke třem nejdůležitějším svátkům. V Deuteronomiu (Dt 16,16) čteme, že to byly tzv. slavností týdnů. Byl to tedy svátek původně židovský. Křesťané ustavují tento čas s jeho událostí seslání Ducha svatého jako počátek církve, církve jako společenství lidí spojených nejen vírou v JK, ale též D. sv., který v ní i skrze ni jedná. A tak kniha Skutků, která pojednává o počátcích církve, není ani tak o Petrovi či Pavlovi, kteří jsou předními postavami tohoto textu, ale především o Duchu sv., který je vede, inspiruje a skrze ně působí tak, že církev roste a sílí.

Sk 9, 31 ***A tak církev v celém Judsku, Galileji a Samaří měla klid, vnitřně i navenek rostla, žila v bázni Páně a vzrůstala počtem, protože ji Duch svatý posiloval.*** Duch pomáhá udržet pořádek a jednotu: **Sk 15, 28** ***Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše. Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné.*** Ve Skutcích také nalezneme texty zobrazující působení Ducha sv. na misijních cestách, kupř. **Sk 19, 21** ***Po těchto událostech se Pavel veden Duchem sv. rozhodl, že půjde přes Makedonii a Achaju do Jeruzaléma.*** Duch sv. inspiruje prorocká varování. **Sk 11, 28** ***Jeden z nich, jménem Agabus, veden Duchem předpověděl, že po celém světě nastane velký hlad. To se také stalo za císaře Klaudia.*** Zvěstuje poselství o životě víry. **Ga 3, 5** ***Ten, který vám udílí Ducha a působí mezi vámi mocné činy, činí tak proto, že plníte zákon, nebo proto, že jste slyšeli a uvěřili?***

Všude dochází ke stejným událostem, protože je inspiruje a vede jeden Duch, moc, která je pro církev nepostradatelná právě pro své sjednocující působení, protože je jenom jeden Duch, a proto jedno tělo, jímž je církev. Pavel to jasně dokládá v **Ef 4, 4–6** ***Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni. Jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech. Církev je chráněna Duchem a Duch ji obohacuje svými dary.*** A o nich hovoří celá 12. kap. 1. listu Korintským.

Jak zde tedy můžeme vidět, bez Ducha svatého by to nešlo. Texty NZ nám jasně a srozumitelně ukazují, jak prostřednictvím působení Ducha sv. se do našeho světa vlamuje Boží království s oním příslibem spásy a naplnění života. Můžeme si uvědomit, že Duch svatý je všude a všude může působit, protože svět je dílo Stvořitelovo, tudíž ve všech oblastech Božímu duchu otevřené.

Vraťme se ale k Písmu. Představuje nám Boží dílo, svět od počátku až po, klidně můžeme říct, dnešek. On se totiž člověk zase tak moc nezměnil. Vždy byli dobří a méně dobří lidé, kteří se životem všelijak trmácejí. Písmo nám však ukazuje, jak z tohoto kola mámení vystoupit a najít v životě místo a směr, abychom nežili zbytečně s pocitem marnosti a ztráty. Pán Bůh nám v tom všemožně svým Duchem svatým pomáhá a pomáhal. Příklad najdeme již ve SZ u Ezechiela: **Ez 36, 25–26** ***Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni, očistím vás od ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha.*** A Jeremiáš k tomu dodává: **Jr 31, 33** ***Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.*** No, a na potvrzení ještě výše uvedený text z NZ : ***2K 5, 17: Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové!***

Nové stvoření, to je, oč tu běží, to je, na co se zaměřuje Duch svatý.

Jedním z těch opravdu silných zdrojů poznání a posily je právě Písmo, které nejenže hovoří o Božím působení, ale právě i při četbě svými texty Ducha svatého zprostředkovává.

Miloš Feller

(Příspěvky jsou bez redakčních úprav.)